

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/5/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8216206116
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8216206116.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Branislava Brezu v spore žalobkyne: S. I., L.. XX.XX.XXXX, G. D. B. XXX, X., zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Komkom, so sídlom Hlavná 27, 080 01 Prešov, proti žalovanej: C. Š., L.. XX.XX.XXXX, K. B. XXXX/X, XXX XX J., zastúpenej JUDr. Jánom Jurčom, advokátom, so sídlom Partizánska 5, 085 01 Bardejov, za účasti intervenienta na strane žalovanej: KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, o náhradu škody na zdraví s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. 3C/215/2016-122 zo dňa 09.04.2019, jednohlasne takto

rozhodol:

- I. Potvrdzuje rozsudok vo výroku I.
- II. Mení rozsudok vo výroku II. tak, že náhradu trov konania žalovanej nepriznáva.
- III. Mení rozsudok vo výroku III. tak, že náhradu trov konania intervenientovi na žalovanej strane nepriznáva.
- IV. Náhradu trov odvolacieho konania žalovanej a intervenientovi nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto, cit.:

„I. Súd žalobu zamieta.

II. Žalovaná má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

III. Intervenient na strane žalovanej má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, o ktorých výške rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.“

2. Citoval ustanovenie § 2 ods. 1 a 2, § 3 ods. 1, 2 a 4, § 4 ods. 1, 2 a 4, § 5 ods. 1, § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní, § 100 ods. 1, § 106 ods. 1 a 2, § 444 a § 449 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že vykonaným dokazovaním mal preukázať, že nárok žalobkyne na náhradu škody titulom bolesti, sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady za liečebné náklady, je premlčaný. Žalobkyňa totiž svoj nárok odvodzovala od absolvovanej operácie ľavého kolena v G. nemocnici dňa XX.XX.XXXX a následne na základe lekárskeho posudku vyhotoveného dňa 22.10.2013 C.. M. Y.. Uplatnenie týchto nárokov malo podľa žalobkyne základ v dopravnej nehode, ku ktorej došlo dňa XX.XX.XXXX a za ktorú zodpovedá žalovaná. Poukázal na to, že jednotlivé nároky spojené s náhradou škody na zdraví sú samostatnými nárokmi a u každého z nich plynie premlčacia doba samostatne. Škoda na zdraví sa uplatňuje len v subjektívnej 2-ročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od okamihu, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá. Podľa súdu prvej inštancie okamih, keď sa žalobkyňa dozvedela o zodpovednej osobe nebol totožný s okamihom, keď sa dozvedela o konkrétnej škode, ktorú si uplatnila titulom ďalšieho bolestného, sťaženia spoločenského uplatnenia a liečebných nákladov. O tejto ďalšej škode sa dozvedela v súvislosti s operáciou ľavého kolena v auguste 2013 a o rozsahu škody sa dozvedela z lekárskeho posudku zo dňa 22.10.2013. Tieto nároky nemožno v súvislosti s plynutím premlčacej doby a jej prerušením spájať s nárokmi, ktoré si žalobkyňa uplatnila v skoršom konaní vedenom pod sp. zn. 4C/149/2008 na základe iného lekárskeho posudku. V takom prípade je potrebné počítat plynutie novej premlčacej doby pre uplatnenie nových nárokov na základe nových skutočností a nového hodnotenia. Dospel k záveru, že vykonaná operácia v auguste 2013 a najneskôr lekársky posudok jednoznačne objektivizujú okamih, keď sa poškodená strana dozvie o škode a jej rozsahu. Žalobkyňa uplatnila svoje nároky na súde žalobou doručenu tamojšiemu súdu dňa 18.11.2016, teda zjavne po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby.

4. V súvislosti s uvedeným súd prvej inštancie vzal do úvahy nielen podanie žaloby v danej veci, k čomu došlo 18.11.2016, ale prihliadol aj na obsahovo totožné podanie žalobkyne, ktoré uplatnila v konaní vedenom na tamojšom súde pod sp. zn. 4C/149/2008 dňa 09.12.2015 ako návrh na pripustenie zmeny žaloby (jej rozšírenie o nároky, ktoré sú predmetom tohto sporu), ktorý súd v danom konaní nepripustil. Tu dospel k záveru, že aj v decembri 2015 bol už uplatnený nárok žalobkyne premlčaný. Vychádzajúc z uvedeného súd prvej inštancie zamietol návrh žalobkyne na doplnenie dokazovania - vyhotovenie aktuálneho lekárskeho posudku. Totiž nárok žalobkyne k vytrpenej bolesti, ku ktorej došlo v súvislosti s operáciou ľavého kolena v auguste 2013 a vo vzťahu k náhrade škody titulom liečebných nákladov, ku ktorým došlo najneskôr v októbri 2013, je zjavne premlčaný a ďalšie dokazovanie by nevieslo viac svetla do prejednávanej veci. Podľa názoru súdu prvej inštancie ak by lekár nepovažoval stav za ustálený v naznačenom rozsahu, lekársky posudok by nebol vydal. Pokiaľ ide o jej nárok na náhradu škody titulom sťaženia spoločenského uplatnenia, ten tiež považoval vo svetle znenia § 8 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. za premlčaný, keďže lekársky posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený. Zdôraznil, že žalobkyňa po roku od operácie ľavého kolena a hospitalizácie v G. nemocnici (21.08.2013 - 28.08.2013) nič nebránilo v tom, aby došlo k vyhotoveniu aktuálneho lekárskeho posudku. Žalobkyňa, hoc zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom tak neučinila. Tým, že nebola bdela pri ochrane svojich práv, sama zapríčinila, že svoje právo stratila (vigilantibus iura scripta sunt). Na záver dodal, že považoval za premlčaný aj nárok, ktorý si uplatnila titulom liečebných nákladov za absolvovanie ciest z miesta bydliska (X.) do miesta hospitalizácie (G.). Za situácie, že poslednú z ciest uskutočnila 22.10.2013 a návrh na rozšírenie zmeny žaloby v konaní vedenom pod sp. zn. 4C/149/2008 si uplatnila 09.12.2015 a žalobou v danom spore dňa 18.11.2016, považoval nepochybné, že tak učinila po uplynutí subjektívnej premlčacej doby v trvaní 2 rokov.

5. O trovách konania v danej veci súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že v celom rozsahu úspešnej žalovanej a intervenientovi na strane žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania, o ktorých výške rozhodne v zmysle § 262 ods. 2 CSP súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením.

6. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), e), f) a h) CSP. Namietala, že lekársky posudok lekára C.. M. Y. z 22.10.2013 na stanovenie výšky bodového hodnotenia za bolesť, nemohol byť podkladom k tomu, aby bolo možné od neho, tak ako to uskutočnil súd prvej inštancie odvodiť začiatok behu subjektívnej premlčacej doby, pretože tento posudok postráda požadovaný a podstatný údaj - stanovenie ukončenia liečenia. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/676/2007, z ktorého výrokovvej vety vyplýva že subjektívna premlčacia doba u nárokov na odškodnenie za bolesť začína bežať okamžikom, kedy sa zdravotný stav poškodenej ustálil a je možné bodové ohodnotenie bolesti. Okolnosť, kedy bolo

následné bodové ohodnotenie lekárom skutočne uskutočnené, nemá na už začatý beh subjektívnej premlčacej doby vplyv. Podľa názoru žalobkyne súd prvej inštancie v rámci nesprávneho právneho názoru pochybil aj pri aplikácii ustanovenia § 8 ods. 4 zák. č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia, podľa ktorého: „Lekársky posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený, ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí 1 roka od poškodenia na zdraví, čo v prejednávanej veci značí, že ustálenie výšky ohodnotenia trvalých následkov z operácie ľavého kolena žalobkyne mohlo najskôr dôjsť až po uplynutí 1 roka a keďže operácia bola vykonaná dňa XX.XX.XXXX, k hodnoteniu sťaženia spoločenského uplatnenia u žalobkyne mohlo dôjsť až po termíne 21.08.2014. Poukázala na § 112 Občianskeho zákonníka a uviedla, že okamihom, keď nastala právna skutočnosť (v prejednávanej veci okamihom doručenia návrhu na rozšírenie žaloby žalobkyňou súdu v konaní 4C/149/2008, ku ktorému došlo dňa 9.12.2015) i napriek tomu, že súd z procesného hľadiska nepripustil rozšírenie žaloby (išlo o nesprávny a formalistický postup procesného súdu - vid' nález ÚS SR I.ÚS 472/2014), v dôsledku takéhoto uplatnenia a rozšírenia žaloby žalobkyňou došlo k spočívaniu premlčacej lehoty a to až do riadne a právoplatne skončeného konania vedeného na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 4C/149/2008- 344, v ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku dňa 17.10.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 8.11.2016. Až do takéhoto právoplatného skončenia konania o rozšírenom návrhu nemohla objektívne žalobkyňa podať novú žalobu, pretože rozširujúcim návrhom došlo k vytvoreniu prekážky začatého konania - litispendencie. Žalobkyňa preto bezprostredne dňa 16.11.2016 podala novú žalobu, o ktorej sa vedie predmetné konanie. Podľa jej názoru si odôvodnene uplatňuje svoje nároky riadne a včas. Záverom svojho odvolania poukázala na tú skutočnosť, že v tomto konaní, keď bola žaloba podaná 15.11.2016 a napriek tomu, že nejde o právne náročnú a zložitú vec, prejednávanie veci trvá viac ako 30 mesiacov a vec aj napriek takejto dobe nie je právoplatne skončená. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, vzhľadom k tomu, že nie sú naplnené podmienky ani na zmenu, ani na potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie, navrhla, aby odvolací súd v odvolacom konaní zrušil napadnutý rozsudok v plnom rozsahu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Vo vyjadrení k odvolaniu intervient KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, uviedol, že predmetný listinný dôkaz, lekárske posudky, predložila samotná žalobkyňa na preukázanie svojich nárokov, pričom následným návrhom na nariadenie znaleckého dokazovania sa snažila spochybniť vlastný predložený listinný dôkaz. Uvedené by znamenalo, že C.. Y. vydal predmetný lekárske posudok v rozpore so zákonom č. XXX/XXXX Z. z. V tom prípade by bol sporný základný listinný dôkaz, ktorým žalobkyňa preukazovala svoj nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. Dôkazné bremeno ohľadne preukázania uplatnených nárokov bolo na žalobkyňu. Nebol žiaden dôvod, aby súd prvej inštancie sám obstarával, zabezpečoval a vykonával dôkazy, ako keď ide o prípad podľa § 295 CSP. Zastáva názor, že pokiaľ by nebol zdravotný stav žalobkyne ustálený, C.. Y. by vôbec nemohol bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotiť. Z poznámky, že „liečenie pretrváva“ vôbec nemožno vyvodiť záver, že zdravotný stav žalobkyne v čase jeho hodnotenia nebol pre účely stanovenia bolestného a SSU ustálený, resp. žalobkyňa opak v konaní nepreukázala. Rovnako považoval za nesprávny záver žalobkyne, že sťaženie spoločenského uplatnenia mohol posudzujúci lekár ohodnotiť až po roku od operácie kolena. Zastáva názor, že v prípade žalobkyne, ktorá v čase operácie mala XX rokov, bolo v možnostiach posudzujúceho lekára predpokladať vývoj trvalých následkov v súvislosti s operáciou kolena aj oveľa skôr, ako až po roku od operácie. Za nesprávny považoval záver žalobkyne o tom, že súd prvej inštancie mal aplikovať ust. § 104 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že intervenient bol zodpovednostným poisťovateľom žalovanej a ku škode na zdraví žalobkyne došlo pri dopravnej nehode. Zdôraznil, že poisťovňa v tomto konaní nebola žalovaná. Ak by aj bola žalovanou stranou, ust. § 104 Občianskeho zákonníka by na daný prípad nebolo vôbec možné aplikovať, nakoľko žalobkyňa by vo vzťahu k poisťovni nebola poistenou, ale poškodenou, pričom nárok by si mohla uplatňovať na základe zákona č. 381/2001 Z. z. Poukázal na ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý v poznámke č. 22 k tomuto ustanoveniu výslovne odkázal na ust. § 106 Občianskeho zákonníka. Podľa jeho názoru neprichádza do úvahy ani aplikácia § 112 Občianskeho zákonníka, a to z dôvodu, že nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia bol premlčaný už v čase doručenia návrhu na rozšírenie žaloby v konaní pred Okresným súdom Bardejov sp. zn. 4C/149/2008. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

8. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne žalovaná uviedla, že sa pripojila k námietke intervenienta, ktorú súd prvej inštancie rozsiahlym spôsobom odôvodnil a preto vo veci samej správne rozhodol, keď vec správne právne kvalifikoval a žalobu žalobkyne zamietol. Dôvody odvolania žalobkyňou považovala za

právne bezvýznamné a ak by súd prvej inštancie vykonal ďalšie dokazovanie, porušil by zásadu rovnosti postavenia účastníkov konania pred súdom. Navrhla potvrdiť rozsudok ako vecne správny a priznať jej náhradu trov odvolacieho konania.

9. Vo vyjadrení k vyjadreniu intervenienta žalobkyňa uviedla, že obsah podaného vyjadrenie intervenienta nie je ničím novým, ale iba opakovaním jeho doterajších tvrdení, pričom vyjadrenie intervenienta po obsahovej stránke sa žiadnym spôsobom nevyporiadava a nesmeruje k právnym dôvodom odvolania podaného žalobkyňou. Intervenient argumentuje a poukazuje na existenciu ustanovenia § 295 CSP, ktoré predstavuje jedno z kľúčových ustanovení, prelamujúce dispozičný princíp v civilnom procese s cieľom poskytnúť spotrebiteľovi čo najväčšiu mieru ochrany jeho práv garantovaných hmotným právom. Podľa žalobkyne ustanovenie § 295 CSP „per analogiamevis“ je možné aplikovať aj na predmetnú prejednávajúcu vec, ktoré garantuje opodstatnenosť hmotného práva. Tak žalobkyňa samostatne ako fyzická osoba, hoci bola v konaní aj právne zastúpená nemôže zo svojho hľadiska pre nedostatok odborných znalostí sama posudzovať, aj s poukazom na § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., kedy došlo k ustáleniu zdravotného stavu a k objektívnej možnosti vyčíslenia bodového ohodnotenia bolestného, ako aj sťaženia spoločenského uplatnenia, pretože ide o rýdzo odbornú záležitosť. Súd prvej inštancie preto mal ex offa postupovať tak, že mal vyzvať lekára, ktorý vyhotovil lekárske posudky o bolestnom a o sťažení spoločenského uplatnenia, aby podal vysvetlenie, posudok doplnil alebo inak odstránil nedostatky, alebo mal povinnosť ustanoviť znalca, aby vec znova posúdil a vyjadril sa k správnosti už podaného posudku. Žalobkyňa riadne a včas navrhla súdu, aby vzhľadom na nedostatky znaleckého posudku C.. M. Y.a ustanovil iného znalca, aby vec znovu posúdil a vyjadril sa k správnosti už podaného posudku, ten to nepripustil a takýto dôkaz zamietol. Takýto postup súdu z procesného hľadiska považovala za nesprávny a nezákonný, vysoko formalistický a arbitrárny-ústavne neudržateľný. Považovala za nesporné, že v rámci dopravnej nehody zavinennej žalovanou došlo k narušeniu jej subjektívnych práv a ochranu takto narušeného subjektívneho práva vykonáva štát a to prostredníctvom súdu.

10. Vo vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne žalovaná uviedla, že niet pochýb o tom, že žalobkyňa utrpela poškodenie zdravia následkom dopravnej nehody nedbanlivostným konaním žalobkyne. Je toho názoru, že ako žalobkyňa, tak aj samotná žalovaná má pred súdom rovnaké postavenie a pre obe strany aj tohto konania rovnako platí platný právny poriadok. To, že žalobkyňa samostatne disponujúc svojim právnym nárokom tento neuplatnila včas, nie je vecou žalovanej ani intervenienta. Za oneskorené podanie nároku výlučne zodpovedá žalobkyňa a žalovaná a intervenient nič iné nevykonali, len použili prostriedok procesnej obrany, ktorý im povoľuje v tomto prípade Občiansky zákonník.

11. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

12. Predmetom konania na súde prvej inštancie bola požiadavka žalobkyne (poškodenej) na zaplatenie sumy 241,51 eura titulom bolestného, sumy 2.415 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia a sumy 300 eur titulom cestovného, to všetko s úrokom z omeškania za obdobie od 01.02.2016 do zaplatenia. Podľa tvrdenia žalobkyne jej tieto nároky vznikli operáciou ľavého kolena, ktorá sa uskutočnila v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou zo dňa XX.XX.XXXX, ktorú zaviničila žalovaná.

13. Súd prvej inštancie zamietol nárok žalobkyne na náhradu škody, spočívajúcej v bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia a rovnako aj nárok z titulu liečebných nákladov za absolvovanie ciest z miesta bydliska v X. do miesta hospitalizácie v G.. Intervenient vzniesol námietku premlčania, ku ktorej sa pripojila žalovaná, súd prvej inštancie sa ňou prednostne zaoberal a dospel k záveru, že nárok žalobkyne je premlčaný a to vychádzajúc z názoru, že zdravotný stav žalobkyne bol ustálený najneskôr dňom vypracovania znaleckého posudku C.. M. Y.om, ktorý dňa 22.10.2013 ohodnotil bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia žalobkyne. Žalobkyňa podala žalobu dňa 18.11.2016, teda po uplynutí 2-ročnej subjektívnej premlčacej doby.

14. Po oboznámení sa s obsahom spisu má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie vzhľadom na vykonané dokazovanie riadne zistil skutkový stav veci, zamietnutie návrhu na doplnenie dokazovania riadne a výstižne odôvodnil a vec napokon aj správne právne posúdil.

15. Spornou skutočnosťou podľa žalobkyne je v súdnej veci moment ustálenia zdravotného stavu žalobkyne, čo má vplyv na začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby. Kým súd prvej inštancie vychádzal z momentu ustálenia zdravotného stavu žalobkyne dňom 22.10.2013, kedy sekundárny lekár L. v G. a.s., C.. M. Y. vykonal bodové ohodnotenie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia, žalobkyňa tento záver spochybňuje a domáhala sa vykonania znaleckého dokazovania, resp. odborného vyjadrenia k jej zdravotnému stavu. Podľa žalobkyne z lekárskeho posudku vypracovaného sekundárnym lekárom C.. M. Y. dňa 22.10.2013 vyplýva, že k ukončeniu liečenia nedošlo (nie je stanovený dátum) naopak je uvedené, že liečenie pretrváva, čo znamená, že k ustáleniu zdravotného stavu ešte nedošlo.

16. Pri odškodňovaní je potrebné zásadne vychádzať z toho, že jednotlivé nároky na náhradu škody na zdraví sú samostatnými nárokmi, pri ktorých plynú samostatné premlčacie doby. Počiatok ich behu je stanovený okamihom, kedy sa poškodený dozvie o škode a zodpovednej osobe, ako to už bolo uvedené vyššie. Počiatok subjektívnej premlčacej doby u práva na náhradu škody sa viaže na okamih, kedy poškodený preukázateľne nadobudol vedomosť o tom, že mu vznikla škoda a kto za ňu zodpovedá a nezávisí teda na tom, či a kedy si poškodený zabezpečí dostatok dôkazov alebo kedy sa vytvorí pre neho priaznivejšia procesná situácia na to, aby skutkové okolnosti, o ktorých má vedomosť, mohol v súdnom či inom konaní preukázať.

17. Pojem „dozvie sa o škode“ podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyjadruje nielen vedomosť poškodeného o protiprávnom úkone alebo udalosti, ktorou bola škoda spôsobená, ale aj o tom, že vznikla majetková ujma určitého druhu a rozsahu, ktorú možno objektívne vyjadriť (vyčísliť) v peniazoch do takej miery, aby poškodený mohol svoj nárok na náhradu škody uplatniť na súde.

18. Podľa § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., lekársky posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený; ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví.

19. Vzhľadom na rozdielne kritériá pri hodnotení bolesti a pri hodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia zákon ustanovuje rozdielny časový horizont, v ktorom je potrebné posúdiť rozsah poškodenia na zdraví. Ustanovenie 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. moment ustálenia zdravotného stavu spája práve s možnosťou vydať lekársky posudok, pričom lekársky posudok možno vyhotoviť po ustálení zdravotného stavu poškodeného.

20. Zákon o náhrade za bolesť a za sťaženie spoločenského uplatnenia neobsahuje bližšie vymedzenie momentu, v ktorom dochádza k ustáleniu zdravotného stavu, teda moment ustálenia zdravotného stavu nijakým spôsobom neupresňuje ani nelimituje.

21. Pri posudzovaní nároku na bolestné a nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia ide o samostatné nároky náhrady škody na zdraví, a preto moment ustálenia zdravotného stavu treba skúmať pri každom z nárokov osobitne. Keďže bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia predstavujú samostatné nároky, ktoré sú odvodené od rovnakej škodovej udalosti, no líšia sa svojou povahou (aj keď majú zhodný nemateriálny základ), môžu vzniknúť v odlišných okamihoch. Môžu mať aj odlišný začiatok plynutia premlčacích lehôt a môžu byť aj samostatne uplatnené.

22. „Nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia vzniká dňom, keď zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený. Až po ustálení zdravotného stavu poškodeného možno totiž vykonať bodového ohodnotenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Dovolací súd sa v tomto smere nemá dôvod odkloniť od doterajšej judikatúry (viď napr. Cz 23/83), podľa ktorej pre vznik nároku na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia nie je rozhodujúca len škodová udalosť (deň úrazu), ale tiež okamih, kedy sa poškodený dozvedel o škode (jej výške). Táto býva poškodenému zrejma až po ustálení zdravotného stavu, ktorý umožňuje posúdiť mieru preukázateľných nepriaznivých dôsledkov, čo je východiskovou bázou pre stanovenie výšky náhrady lekárskeho posudkom vychádzajúc zo základného počtu bodov, ktorými bolo bolestné a sťaženie

spoločenského uplatnenia ohodnotené“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. MCdo/37/2000 zo dňa 28.06.2001).

23. „V tomto zmysle sa poškodený o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie v čase, kedy sa po skončení liečby jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu jeho uplatnenia v živote a v spoločnosti došlo a kedy je možné na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii, objektívne vykonať jeho ohodnotenie“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/295/2009 zo dňa 05.10.2010).

24. „Odškodnenie za bolesť sa poskytuje nielen za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, ale aj za bolesti spôsobené liečením poškodenia zdravia alebo odstraňovaním jeho následkov. Okamih vzniku škodnej udalosti teda nemusí byť totožný s okamihom odškodňovanej bolesti. V prípade sťaženia spoločenského uplatnenia sa odškodnenie poskytuje, ak úraz má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného a pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb. K sťaženiu spoločenského uplatnenia teda dochádza, ak následkom úrazu alebo iného poškodenia na zdraví, prípadne zhoršením ich následkov, nastanú v zdravotnom stave poškodeného také zmeny, ktoré majú preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre jeho životné úkony. Či a aké zmeny v zdravotnom stave nastali, je možné zistiť, ak je možné považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený, teda v dobe, kedy je možné vykonať jeho posúdenie. Sťaženie spoločenského uplatnenia teda vzniká až v tejto dobe“ (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/146/2011 zo dňa 03.10.2011).

25. Poškodený sa o škode spočívajúcej v sťažení spoločenského uplatnenia dozvie vtedy, kedy sa po liečení jeho zdravotný stav natoľko ustálil, že je zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu spoločenského uplatnenia došlo, a kedy, na základe akých skutkových okolností, ktorými disponuje, je možné objektívne zrealizovať bodové ohodnotenie lekárom. Zdravotný stav je ustáleným vtedy, ak sa liečbou dosiahol stav, ktorý je liečbou maximálne ovplyvnený, objektívnym znakom čoho je to, že liečba, subjektívne a objektívne príznaky sa už podstatnejšie nemenia“ (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/102/2018 zo dňa 20.06.2019).

26. V zmysle tejto judikatúry je zrejmé, že ako náhle možno v zmysle § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. považovať zdravotný stav poškodeného za ustálený, t.j. ako náhle možno ohodnotiť bolesť, resp. SSU, týmto okamihom začína plynúť pre uplatnenie dotknutých nárokov dvojiročná subjektívna premlčacia lehota v zmysle § 106 OZ, a to bez ohľadu na to, kedy skutočne vyhotoví ošetrojúci lekár posudok o bolestnom a SSU.

27. Pri odškodnení bolesti je potrebné prihliadať na to, že okolnosti rozhodujúce pre určenie bolestného sa stanú známe až po ukončení liečebného procesu, resp. po jeho ustálení. Zdravotný stav poškodeného je ustálený po skončení kontinuálnej prebiehajúcej liečby predpokladaného vývoja následkov zdravotného stavu poškodenia.

28. Posúdenie otázky, kedy sa zdravotný stav ustálil a aké následky zanechal úraz alebo iné poškodenie na zdraví poškodeného je závislé od odborného posúdenia ošetrojúceho lekára. Ide teda o odbornú otázku, na ktorú treba špeciálne odborné znalosti zodpovedajúce kvalifikácii v určitom vednom odbore a ktorá nemôže byť predmetom posúdenia súdu. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že k ustáleniu zdravotného stavu dochádza v momente, keď možno posúdiť, či a aké nepriaznivé dôsledky zanechal na zdraví poškodeného úraz alebo iné poškodenie. V tomto momente ošetrojúci lekár môže prvýkrát objektívne posúdiť a bodovo ohodnotiť rozsah vzniknutej škody, t.j. od tohto momentu (a nie skôr) možno vyhotoviť lekársky posudok (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 9Co/139/2019 zo dňa 28.01.2020).

29. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že C.. M. Y., sekundárny lekár L. v G. vyhotovil dňa 22.10.2013 pre žalobkyňu Lekársky posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia. V uvedenom lekárskom posudku je pri tabuľke A. Hodnotenie bolestného uvedené, že začiatok liečenia je stanovený na XX.XX.XXXX, čo zodpovedá dátumu vzniku dopravnej nehody a v riadku ukončenie liečenia je vyplnený údaj: pretrváva. Ústavná starostlivosť žalobkyne je uvedená v období od 21.08.2013 do 28.08.2013. Za diagnózu: St. p. impl. TEP ľavého kolena stanovil počet bodov: 15. V lekárskom posudku v tabuľke B. je uvedené hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia, kde je rovnako ako pri bolestnom uvedené, že začiatok liečenia je stanovený na XX.XX.XXXX a v riadku ukončenie liečenia

je vyplnený údaj: pretrváva. Ústavná starostlivosť žalobkyne je uvedená v období od 21.08.2013 do 28.08.2013. Za diagnózu: Obmedzenie pohyblivosti kolenného kĺbu - stredne ťažké stanovil počet bodov: 150.

30. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pokiaľ lekár C.. M. Y. vedel na základe odborných skutkových okolností, ktoré mal v tom čase k dispozícii, objektívne ohodnotiť bolesť, resp. sťaženie spoločenského uplatnenia, na základe ktorého si žalobkyňa následne uplatnila nárok na bolestné vo výške 241,51 eura a sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 2.415 eur, považoval jej zdravotný stav ku dňu 22.10.2013 za ustálený. Lekár mohol ustáliť zdravotný stav len k tomu momentu, ku ktorému vypracovával svoj lekársky posudok. Je preto potrebné vychádzať z predpokladu, že nakoľko lekár bol schopný vyhotoviť predmetný lekársky posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia, nepochybne tak urobil v čase, keď zdravotný stav žalobkyne bol už ustálený pre potreby hodnotenia následkov poškodenia zdravia, a to i za situácie, že samotná liečba nebola ešte uzavretá.

31. Pokiaľ ide o samotné sťaženie spoločenského uplatnenia, odvolací súd nepopiera, že lekársky posudok sa vydáva spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia zdravia. Jednoročná lehota od škody na zdraví je však len orientačná, keďže proces regenerácie ľudského organizmu je u každého individuálny a často sa doba liečenia dá predpokladať len orientačne. Preto možno konštatovať, že k ustáleniu zdravotného stavu vo vzťahu k sťaženiu spoločenského uplatnenia došlo v okamihu, v ktorom mal lekár C.. M. Y. k dispozícii objektívne skutkové okolnosti, na základe ktorých možno prvýkrát posúdiť rozsah škody a vyčísliť výšku škody, t.j. ku dňu 22.10.2013. Ustálenie zdravotného stavu je totiž podľa názoru odvolacieho súdu moment, kedy už nemožno podľa dostupných informácií v medicíne očakávať zlepšenie zdravotného stavu. Je možné očakávať prípadné zhoršenie zdravotného stavu, avšak nie jeho zlepšenie, a to aj za stále pretrvávajúcej liečby. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď pri svojom rozhodovaní vychádzal z predmetného posudku o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 22.10.2013, pričom tento postup je v súlade so zákonom č. 437/2004 Z. z.

32. Ak žalobkyňa v snahe uniesť dôkazné bremeno k nároku na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia predložila ako dôkaz lekársky posudok, kde je síce uvedené, že liečba pretrváva a napriek tomu podala žalobu, musela mať v tom čase za nepochybné, že jej zdravotný stav je podľa § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. ustálený. Opačný záver by znamenal, že by neunesla dôkazné bremeno k nároku na priznanie bolestného a sťaženia spoločenského uplatnenia podľa zákona č. 437/2007 Z. z.

33. Ako správne podotkol intervenient, nebol žiaden dôvod, aby súd prvej inštancie sám zabezpečoval a vykonával nový dôkaz pre žalobkyňu v podobe znaleckého dokazovania. Podľa názoru odvolacieho súdu sa v tejto veci ani analógiou ustanovenie § 295 CSP aplikovať nedá.

34. Pre právo na náhradu škody spôsobenej na zdraví platí len subjektívna premlčacia doba, začiatok plynutia ktorej sa viaže na vedomosť účastníka o vzniku škody a o zodpovednej osobe. Uvedený záver vyplýva z ustálenej judikatúry, ktorú súd prvej inštancie pre posúdenie nároku aj správne aplikoval. Vzhľadom na uvedené sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobkyňa si svoj nárok uplatnený na súde dňa 18.11.2016 uplatnila po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť najneskôr dňom 22.10.2013.

35. Neprichádza do úvahy ani aplikácia § 112 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. Neprichádza to do úvahy z dôvodu, že pri začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej lehoty od 22.10.2013 bol nárok na bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia premlčaný už v čase doručenia návrhu na rozšírenie žaloby v konaní pred Okresným súdom Bardejov sp. zn. 4C/149/2008 (9.12.2015).

36. Podľa § 104 Občianskeho zákonníka, pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

37. Za nesprávny považoval odvolací súd tvrdenie žalobkyne o tom, že súd prvej inštancie mal aplikovať ust. § 104 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že intervenient bol zodpovednostným poisťovateľom žalovanej a ku škode na zdraví žalobkyne došlo pri dopravnej nehode.

38. V prejednávanej veci nebolo možné aplikovať ust. § 104 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalobkyňa by vo vzťahu k poisťovni nebola poistenou, ale poškodenou, pričom nárok by si mohla uplatňovať na základe zákona č. 381/2001 Z. z. Odvolací súd poukazuje na ustanovenie § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila, ktoré v poznámke č. 22 k tomuto ustanoveniu výslovné odkazuje na ust. § 106 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje premlčanie práva na náhradu škody na zdraví.

39. S poukazom na uvedené považoval odvolací súd odvolacie námietky žalobkyne za nedôvodné a považujúc napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo veci samej za vecne správny, tento potvrdil so stotožnením sa s jeho odôvodnením postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

40. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

41. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

42. Zákon upravuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok konania a zodpovednosti za zavinenie pri rozhodovaní o náhrade trov konania, a to v podobe ust. § 257 CSP. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa.

43. Aplikácia citovaného ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania, avšak súd dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov celkom alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach u strán sporu. Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery strán sporu, prihliada na postoj strán v konaní a prípadne iné okolnosti a môže dospieť k záveru o úplnom nepriznaní trov konania úspešnej strane alebo o nepriznaní čiastočnom, a to práve s ohľadom na intenzitu preukázaných dôvodov hodných osobitného zreteľa. Prípadné nepriznanie náhrady trov konania musí zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu a jedným z rozhodujúcich kritérií je aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči subjektom konania a aby neodporovalo dobrým mravom.

44. Odvolací súd po posúdení predmetnej právnej veci dospel k záveru, že v danom prípade existujú dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania úspešnej žalovanej a intervenientovi na žalovanej strane. Je totiž nepochybné, že k škode na zdraví žalobkyne došlo a to v súvislosti s dopravnou nehodou dňa X.X.XXXX, ktorú zavinila žalovaná. Bolo by nespravodlivé a v rozpore s ratio legis zaviazat' žalobkyňu na náhradu trov konania za stavu, že tejto vznikol nárok na náhradu škody na zdraví, tento bol však oslabený a jej žaloba bola zamietnutá z dôvodu zohľadnenia žalovanou a intervenientom vznesenej námietky premlčania. Zároveň by bolo v rozpore so spravodlivým usporiadaním sporu, ak by súd priznal náhradu trov konania strane, ktorá spôsobila škodu dopravnou nehodou. Uvedené skutočnosti považoval odvolací súd za dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý výnimočne nemusí náhradu trov konania žalovanej ani intervenientovi prizvať, a preto zmenil súvisiace výroky II. a III. o trovách konania v napadnutom rozsudku postupom podľa § 388 CSP a s poukazom na ust. § 257 CSP a náhradu trov konania úspešnej žalovanej ani intervenientovi na žalovanej strane nepriznal. Z rovnakých dôvodov nepriznal ani náhradu trov odvolacieho konania žalovanej a intervenientovi na žalovanej strane, ktorí boli aj v odvolacom konaní úspešní.

45. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).